

Nº 19.

Pirmdeenâ 8. (20.) Mai

1867.

Gekschsemmes sinnas.

No Rihgas, 3schâ Mai. Dsirdam, ka pirmdeenâ, 8tâ Mai, augstaais Leelstirts Krohna-manti-neeks Aleksanders Alessandrowitsch ar sawu augstu gaspaschu tè zauri reischoht us Kopenhageni; Greek teknisch Georgis buhschoht winneem libds. Augustee weesi ar dselsu-zeltu tè Rihgâ atnahks un no tejenes ar dampfpluggi braufs us Dinamindi, kur jau 3. karra-dampfpluggi us wiineem gaida, tohs tahtak waddit.

— Schodeen 3schâ Mai muhsu daugawas tiltu fahza atlaist un ja Deews palihdsehs, tad laikam zwehdeenâ jau buhs gattaws.

— Neween pee mums tè Rihgâ schogadd' leeli pluhdi bijuschi, bet taggad nahk sinnas ir no zittahm Widsemmes pilsehtahm, ka no Pehrnawas, Tehrpatas un t. pr. Nehwales, kur wissur ar ledhus eeschana tåpat bijis un ubdens pee-audsis til leels un stahwejis til ilgi, ka nekad tå ne-essoht pee-dishwojuschi agrak. Ubdens-pluhdi nu gan beigu-schees, bet kad wehl sagaidisim paschu wassaru un filtu laiku, to Deews ween sinn. Schoricht pat wehl bij sneegs tahds ka daschkarf pa Mahrthineem.

No Pehterburas. Schinnis lappâs jau reisu reisahm effam runnajuschi pahr to leelo telegraft, ko taisija zaur Kreewu-semmi, Sibiriju un zaur paschu Seemeta gallu us Ameriku. Nefenn wehl awises runnaja pahr to, ka to wissu isdarri-schoht un ka tas weetahm arri juhras dibbenâ til-schoht gremdehts. Taggad Pehterburas awises las-fam tahdu sinnu, ka fehi telegrafta taisischana tee-choht pee mallas silta, tapebz, ka ta pelna, kas zaur to eenahlschoht, effoht dauds masaka, ne ka ta is-

dohschana, ko wiss schahds warrens telegraft mat-sajoht.

Wehl no Pehterburas. 18tâ Nr. jau stahstibts, ka augstaais Rungs un Keisers pawehlejis atkal jaunu sudraba naudu kalt par 6 millionem sudraba rubleem. Tè wehl japeeminn, ka Keisers gribbedams, sai fehi nauda arri netiftu no semmes aïswesta prohjam woi iskaufeta, pawehlejis scho jaunu naudu kalt no wehl prostaka sudraba; ta preelfscheja bij no 72tras prohwes, het fehi jauna buhs no 48tas prohwes sudraba. Schee naudas gabbali 20, 15, 10 un 5 kap. buhs raintaini. Bitti leelaki naudas gabbali, ka wesseli rubli, pußrubli un kwartes tilks jo prohjam kalti no tihra sudraba ween.

No Kuresemmes. 17tâ April deenâ 13 sem-neeki no Sahmu fallas eekahpa waltejâ laiwâ, kur 15 puhrus kartuppelu bij eelisfuschi un taisijahs braukt us Wentespilli pee darba. Brauzohrt tee ee-stigga ledhus gabbalos un schee ledhus gabbali ar-ween beesaki nabha teem wirsu, kamehr laiwu pa-wissam faspeeda un buhlu pehdigi ir brauzejus fa-speeduschi, ja scheem wehl pee laika nebuhlu isdeweess us kabda labbi leela ledhus gabbala uskahpt, us ko tee nu libds 20tam Aprilam tilka apkahrt dsennatt. Schinni deena nelaimigeem lautinaem isdewahs ar lakkateem sepi usrahdiht kahdam tahtumâ garram bräuldamam Norwegeeschu fuggam, wahrdâ „Resoluzion,” kas tohs nobeigtus zilwezinus usnehma, mißligi apkahpa un laimigi mallâ iswedba.

Ahrsemmes sinnas.

No Wahzsemmes. Ko tad nu Wahzsemme darra ar sawu Luxemburgas strihdi? Woi buhs larschs, woi nebuhs wis? Bik taggad sinnam us to

atbildeht, tad jasalla, la nebuhs wis. Bet slai-dri sunnah neweens newarr; jo lai gan meera pa-dohmi ween skann no wissahm pufsehm, ir no kon-ferenzen pusses Londonē skann sinnas, la Luksem-burgeescheem til waijagoht sawas flanstes noahrdiht, lai tahs Franzuschus wairs nebeede, tad wiss buh-schoht labbi un lai Hollandes lehnisch paleekoht Luksemburgas erzogs ka lihds schim, — tad Fran-schi to wairs netihloschoht pirlt. Konferenz daschias punktes zehluschi preelscha, us labdahm to meeru gribb dibbinah un ta swarrigaka starp schahm irr ta, la Pruhfschi pagehr, lai zittas nahburga walstes arr' apgalwo to, la Luksemburgas walsti neweens ne-aistilshoht un la tai buh schoht meers jeb kahdā laikā. Lai nu tahdas sinnas lassamas gan drihs latras deenas awises, tomehr lassa arr tahdas, la Franzuschi nemas ne-effoht nostahjuschees no sawas rihschana, bet weenadi ween sawas larra-wai-jabsbas wairojoh un sataisoh tā, la azumirkli warretu laist wallā. Til ta leela pasaules leetu is-rabdischana ween winnus noturroht un zaur to, ware buht, schinni gaddā palisschoht meers, bet us zittu gaddu gan newarroht wis galwoht; jo Napo-leons newarroht no larra atlaislees — winnā arr to waijagoht sawu sudduschu gohdu glahbt. Tomehr stahsta arr to, la Franzuschi leelaka dalka wairs nemas ne-effoht kahriga pehz tahda gohda, tee kah-rojoh meeru un wianu darba-taudis ralstoht wahz-semmes darba-kauschu beedribahm grahmatas, ar teem meera-beedribu derredami. La Napoleons few arr' melle palihgus, to jau redsam un dsirdam, la tas Italeescheem meera nelee, no teem sawus we-zus palihga parradus dsihdam. Pruhfschi, sinnams, arr' neturra rohkas klehpī, bet no sawas pusses gahda few par labbu lo til spehj. Gan nu awises nelo nestahsta, la Pruhfschi arr jau rihschotees us ihsta larra, bet to gan salka, la Pruhfschi ar leelu samannu un gudribu wissas mallas ap Wahzsemme, ihpaschi juhras puse, gribboht tā apdrohshinaht, lai Franzuschi pa to pussi nelur nepeeteek winneem laht. Winni gribb, la tahs juhras un tur apkahrt buhdamas semmes lai paleek par brihwahm, lam ar larru nelahda dalka, jo tad eenaidneeli tahs newarr apfehst un andeli aisleegt. Ihpaschi kad rihta-juhra par tahdu teekoht nosazzita un atsichta, tad ir Dahni pat gribbedami newarroht Franzuscheem palihgā nahlt. Winni drohfschi zerre, la Englandei tas nebuht ne-buh schoht pretti un la arri Sweedrik un Kreewu-semme us winnū pusti stahweschoht; tāpat arr See-mek-Amerikaneschti us to pastahwoht, la rihta-juhrai buhs brihwai paliskt. Tā tad Pruhfscheem leelas behdas nam un leisers Napoleons to wissu arr' gan labbi sinnadams, nebuhs til duls, tihschī sawus pirk-stus fadedsinah.

No Berlines, 22trā April (4. Mai.) Pruhfschi lehnisch Juni mehnesi eeschoht us Emsu pee wesselibus avoteem masgatees, un kad masgaschanas-

laiks buhs heidsees un winnam meera buhs no wal-dibas darrischanahm, tad braukschoht us Parijs. — Kas us Londones konferenzi Luksemburgas deht buhs nospreests, par to wehl jagaida sinnas, lo sawā laikā gan dabbusim.

No Chstreiku walstes. Chstreiku walstē taggad diwas waldishanas, prohti Chstreiku un Ungaru. Keisers 26tā Mai tikkhoht — lai jau fenn isdaudsinah — krohnehts par Ungaru lehninku. Tā tad nu gan diwu waldneeku wahrdi buhs, bet weens un tas pats waldineeks. 8tā Mai leiseru un leise-reenti Pestes pilsehtā gađija eebranzoht. Essoht tur eetaisijufehs ihpascha dahmu komiteja, las wissas tahs semmes dahmas usaizingaja, wissu to zellu no semmes rohbeschahm lihds Pest, kur leiseri braufs, puschoht ar pulku-krohneem. Krohneschanas laikā leisers wallasschoht sarkanu, baggati ar seltu gresnotu frakku, tai lihdsigas Ungaru biffes, dseltenus sahba-kus ar garreem leeleem, leelo fillo lehninka manteli ar ihsu krahgu un ordenus; galwā tam buh schoht krohniis un ap widdu johsischoht fwehta Ste-fana sohbenu. Sirgam, lo leisers jahschoht, wissi ribki un eemauktli buh schoht baggati ar seltu puscho-koti buht un paschas sirga krepes ar selta schnoh-rehm buh schoht zauri pihtas. Tā darrā semme, lam leeli parradi us kalla! Leisers lahdas 14 deenas palisschoht Ungaru semmē, tur wissas pilsehtas un semmes mallas apmekledams. — Stahsta no Wih-nes schahdu stiki: Kahdu deen' ap paschu puß-deenu leisers bes lahdas peemelbeschanas lihds ar weenu augstu dahmu eegahjis spittala nammā un apmellejis slimmohs larra-wihrus, pats teem ispraf-idsams, lai ar lohpschanu un pahrtiklu warroht meerā buht. Wissi, lo tā jautaja, teizahs, la effoht ar wissu itt pilna meerā un labbaki newehlejotees; til-kaï weens offizeeris, lam kahja nogreesta, newarrejis deesgan smahdeht un schehlotees, kahda nelreeto tē effoht pahrtika, apkohpschana, ruhme un wissas zittas leetas. Ja schim no zittas pusses palihdsiba nepeenahktu klah, tad tē nemas newarretu isturreht, jo Pruhfschi zeetumā tam effoht dauds labbaka ap-lohpschana bijuse, ne la taggad tē. Spittala preelsch-neelam, las leiseram lihds gabja, firds gan drebbeja un leisers slimmajam apsohlja, la lisschoht ismel-leht winnū suhdsibu un winnam gahbaht, las pehz taifnibas tam peenahkabs.

No Italias. Pasaule taggad flattahs arrt us Italiu, woi Italia saweem labbeem draugeem, Franzuscheem, ne-eeschoht palihgā larra prett Pruhfscheem? Brihnumis gan nelahds nebuhtu, kad apdohma, kahdi palihgi Franzuschi teem hija Chstreikeschus ispuzeht, — woi tad nu Italeescheem nepeenahkabs atkal pa-lihdscht Franzuscheem, kad teem waijadsiba taggad peenahkuse leela? Sinnams gan, — bet Pruhfschi jau arr nupat bij palikuschi Italeeschu draugi; jo zaur Pruhfschi larru ar Chstreikescheem — la sin-nam — Italeeschi dabbuja sawu fenn kahrotu We-

neziju. Tas nu gan arri Italeescheem galwa großtjähs deesgan, ka nesinnaja ko darriht, ko nedarriht. Tad nu ministeri turrejuschi runnas-deenu, kur pats Lehnisch bijis par presidenti un spreedschees, ka schinni buhshana isturree. Tè tad arr nospreedtjähs, ka sawu larra-spehlu no meera-kahrtas nebuhschoht wis abra hauft, jo winnu walsts naudasmaks arr to zittadi nepakaujoht; jo lad larra-spehlu gribbetu atkal kahjas zelt, tad dauds wajadsibu jaehrkoht. Par laimi Franzschu walsts naudasmaks arri effoht ta faruzzis, ka nelo newarroht scheem paleeneht un ta tad nu isdohvootes, ka schee saweem aistahwetajeem nefahdu palihdsibu newarroht sohliht. Tadeht schee labbi darrischoht, sawu larra-spehlu wehl wairak pamañaht un til leelu ween turreht, ka meera laikä wajadsigs, lai isdohshanas pamañatohs un schee warreschoht meera — ne us weenu ne us ohtru püssi dohdamees — tohs nahlamus laikus nosflattiht. — Ka Italeescheem naudastruhkums leels, to warr skaidri saprast, ka ir pats Lehnisch no sawahm gadda isdohshanaht effoht atlaidis 4 millionus franku un nebuht newarr tizzeht to sianu, ko nupat schinnis deenäis awises atkal padaudsinaja, ka Italia til labbi rihlojotees us larra pehdahm un sawas frepostes peelekoht ar karra-wihreem. Warr gan til taht buht taisniba, ka Italia to barra tikkai sawas paschas drohshibas deht, neustizzedama saweem pascheem miheem draugeem, Franzschem.

No Röhmas. Pahwests, lai gan tam taggad leelas ammata darrischanas, to mehr preezajotees par labbu wesseliwu un mudru duhschu. Par Italijs jauneem ministereem winsch pasmeedams ta isrunnajees: „Nesinnu, woi Natazzi mums buhs labbals woi sluktaks par Rikasoli. Winnu sauz Urbanu (tas irr: smalku pilssehtneku) un warram us preeschu zerreht, ka winsch arri la tahds ar mums dsihwohs.“ Wehl te peeminnam, ka, kad Tonellos no pahwesta schüthrahs, pahwests par Garibaldi ta runnajis: „Sakleet tam nelaimigajam, ka tas nabbaga firmgalvis (pahwests), ko winsch sauz par „Watikana Vampiru“ (Röhmas offins-sihdeju) winna aprauda, mihi un wehl schorihc ar svehtahm firds-nopuh-tahm missi par winna turrejis.“

No Parihses. Bittas finnas no turrenes stahsta ta: Parihsé schwaffar spihdehs leela spohschumä, newis ween zaur to, ka te pafauls leels pulls sassrees flattitees to leelu israhdischanu, bet ihpaschi wisswairak zaur to, ka leelaka daska Giro-pas frohnetu galwu arri te atnahls. Schobrihd' jau irr te Parihsé Greeku-semmes Lehnisch un Sweedru prinjis Ostars. Pehz mas deenahm atnahlschoht Belgeeschu Lehnisch un Lehnineene, Portugales Lehnineene, Englanedes frohna-prinjis un Brühschu frohna-prinjis ar sawu augstu gaspaschu. Sludvina arr, ka us preeschdeenahm ir Kreewu Keisers ar diweem saweem dehleem te atreischoht, tad arri

Ehstreiku Keisers un Keiserene un ir wehl Brühschu Lehnisch arri. Arri Spanias Lehnisch un Lehnineene Parihsé apmelle schoht un Egiptes wize-lehnisch. Pa peezdesmit gaddu laiku Parihsé tahds gohds ne-effoht notizzis, til dauds waldineekus sawos muhrds redseht. Ka Kreewu-semmes Keisers un Brühschu Lehnisch pateeff nahlschoht, tas effoht pateefiga un apstiprinata finna. — Arri Pehterburgas finnas stahsta, ka augstais Kungs un Keisers Mat beigas, woi Juni eesahlumä us Parihsé reischoht to israhdischanu apmelleht. Wehl zitta finna stahsta, ka Keisers jau 15ta Mai no Pehterburgas aiseischoht.

Wehl no Parihses räfsta: Gudralee sagli un blehschi libds schim bij sinnami Englande ween, un tas Franzschu blehscheem bij par leelu launu, jo tee sawa lepnibä tak negribetu zittahm tautahm palak palist. Tadeht tee til taht gudrojuschi, ka schinnis deenäis leelajä israhdischanas pilli pastrahdaju-schi tahdu meistera darbu, pahr ko pascheem Englandes sageleem leelais brihnumis. Tee no Belgeeschu nodattas issagguschi wesselu lokomotivi ar wissutenderu! Meisteram leela skahde, tadeht ka par schofunkies darbu bij zerrejis ispelniht medali. Kad nu sahka galwu laufht, us sahdu wihst jel sageleem warrejis isdohtees tahdu maschinu fleppen' isnemt abra, tad israhdischahs, ka wissa ta lokomotive un tenders bijuschi tikkai muddules ween — til masi, ka behrnu paixias! —

No Turku walstes. No turrenes jau deesgan irr stahstihts un runnahits, ta ka mas ko jauna stahstiht. Sinnams, sultanam nekas wehl now isdeweess par labbu, no wissahm pusehm winnu plehsc, prohti, plehsc katis tahdu daktu no winnas leelas warras nohst un sultanam, lai gan isspahrdahs pretti ka warredams, pehdigi to mehr japadahds. Ta taggad atkal dsird, ka ir wezzee Montenegroeschu ko nepatihsamu no wiana prasshoht un to jau sinnam, ka schee wezzee niknee eenaidneeli, sultana nespeltu nomannidami, no sawas prassishanas ne par ko neatlaidis. Tee pagehroht, lat sultans pee Antwaras juhrmallä weenu semmes strehki winneem atlaisch. — No Kandijas taggad räfsta, ka Omer Pascha ar saweem 60,000 Turku turbana wihireem stahwoht pee Spakias un gaidoht wehl wairak tahbus klah. Leekahs, ka satru brihdi nahls finnas, ka tee us nahwi un dsihwibu buhs lahwuschees ar dumpinekeem. Tadeht arri kristitas waldischanas atkal dohmajuschas us to, nelaimigu Greeku familijas glahbt un tapehz Kreewu suhtihts general-adjutants Ignatjew luhdsis sawus beedrus, lat tee gahdatu, ka arri winnu waldischanas sawus larra-luggus us scho mihestibas deenestu suhtitu.

No Turkestanas. Kreewu avise „Invalid“ stahsta, ka ap Bucharas rohbeschahm effoht meer. Emirs pats usturrotees Buchara, to taggad leelohlabbi nostiprinah no Kreewem bihdamees; tschets-

padesmit Englandeeschi tam palihdscht winna farraspehku eerihkoht derriga lahrtä. Lai gan Emirs ar Kreewu teesahm Taschkendä nelaahdas darrischanas neturroht, tomehr winnu andele eijoht labbi deesgan us preekschu un tik ween darbs effoht ar teem ap-fahrtausibamees laupitaju barreem, kas spehzigi ja-sawalda. Ar Kolondu fateekotees tik labbi, ka turrenes lahns Taschkendes farras-gubernatora weetneeki generali Baronu Manteuffeli luhsis, lai weenu suhito ministeri pee winna stellejoht. Arri ar Kokondu andele effoht pilna seedeschana. — Warr saprast, ka Bucharas Emiram tas pehdejs Kreewu fitteens dilti sahp un ka winnam nu meers jaturr', woi gribb woi negribb. Tomehr arri warr just, ka sawu atreebigu launu prahlu wehl pawissam naw atmeltis; jo kalabt tad Samarkandu leek nostiprinahnt un sawu farraspehku labbasi isrikhoht? Bet fo tas wiss winnam warrehs lihdscht? Ko gribbehs to dabbuhus atkal.

No Amerikas. Is Melsikas behdigas sinnas ween nahkuschas pahr leisera Maxamiliana salaustu warru. Guariisti palikkuschu uswarretaji un Quarezza farraswaddons Eskobedo islaidis pasluddinashanu, kurrä tas istahsta, ka tee sweschineeki, kas winnu semmei ar warru usmahluschees, ne-effoht wis ta isturrejuschees, ka ihstee farrotajeem peenahlahs, bet tee ar warras-darbeem effoht sawas pehdas ap-fahmejuschi, eedsihwotajus us dumpi zittu prett zittu rihdijuschi un laupidami un laudami plohsijuschees, ka ihstee rasbaineeki un zilwezibas eenaidneeki. Lahdu negantibu tad nu newarroht wis bes noepelnita sohda pamest. Tadeht winsch pawehloht saweem farraswirnikeem, wissus tohs sweschineekus, kas pehdejä laufchana 1ma Merz ar farras-eerohtscheem rohla sawangoti, ar nahwi noteefah, tik ween tohs ne, kas ewainoti. Us scho pawehleschanu tad 123 wangneeki 3schä Merz deenä us sohda platscha zitt' pak-lak zittu noschauti. — Kad nu pebz tahn pehdejahn sianahm skaidri bij nomannams, ka vats leisera Maxamilians arr' wangos krittischoht, tad Seemel-Amerikaneechu senatori bij spreedschees un zitti gribbeja Quarezam lubgt, lai jel ar Maxamilianu nedarroht ta ka ar zitteem wangneikeem; bet leelaka datta tam padohmam pretti stabwejuse un teikuse, ka nepeederrotees tur starpa maijitees, — gan Mel-sikaneeschi paschi tik dauds gohda prattischoht, Maxamilianam wairak gohdu doht ne ka zitteem. — Ta tad nu Napoleona dibbinata leisera walste gallu panahkuse un zittadi jau newarreja buht. Maxamilians gan ar taisnu sirdi un labbu apnemshchanohs turpu gabjis un ja wiss pebz winna prahla buhtu warrejis notist, tad gan Melsikas walste ar laiku buhtu sehluse, bet winsch atradda pilnu semmi eenaidneeku ween few preelschä. Kahda augsta dahma kas leiserent pawadividama lihds bij braukuse, no-stahsta, ka pirmee eenaidneeki leiseram tur bijuschi tee garrigee tehwi, kas to leelako walsts mantas-

dallu jau bij sadabbujuschi sawä warra un dsihwojuschi ta ka ihstee pasaulneeki, pascham svektam ammatam par negohdu. Un tik fo nu leisers kehrabs pee winnu netaisni guhstikahm mantahm, tad jau sinnams, ka schee winnu atveleja purra elle. Tee paschi jau bij tee leelaki eenaidneeki Quarezam arr'. — Gan jau dsirdehs, ka nu us preekschu ees.

No daschadahm semmehnt un walstehm.

No Afrikas, Afrikas un Australias nahd dumpja sinnas. Afrikä Abissiniës walsté dumpis iszehlees, Australiä Beedribas fallas un Asia Kibnas walsté. — Deenwidus Amerikä Paraguajas walsté farro arween un marshalls Lopez leek leelgabbalus un bumbas leet un pulweri taisibt. — Spanija ministeru presidente Narwaez sawu aplamu waldischanu arween usturr spehfa un ja lahds pahr to schehlojabs pee lehnineenes, tad schi pasleek nikna un fuhsdetais dabbu launu algu. Zif ilgi wehl ta ees? — Portugalë leels naudas bads un lehninam naw tik dands pahral, ka warreu us Parihs braukt to leelo israbdischanu redseht. — Engelandeeschi puhlejabs sawus Jezneeschus twerdamí un teesadami. —

Wat ar missijones darbu Indija us preekschu eet?

Ikkats sinn', ka muhsu Ewanglijuma draudse ar missijones darbu ihpaschi Indija puhlejabs, ka gandrihs wissas missijones dahwanas no Widsemmes un Kursemmes us Leipzigu teek aissuhtitas, Indijas missijones darbam par labbu un ka arri weens dñmits Widsemneeks, Neringis wahrdä, Indija missijones darbu strahda. Neweens sawu naudu labprahrt par welti netehre. Tapebz Mahjas weesa lassitajeem, kas tak laikam wissi missijones darbam zaur luhschanu un dahwanu-dohschchanu peebeedrojuschees, labs prahls buhs, kahdu wahrdinu par to dsirdeht, ka ihsteni ar Indijas missijones darbeem us preekschu eet. Tomehr Indija neween Ewanglijuma draudses missionari strahda, bet arri zittas kristigas draudses, ihpaschi Anglu draudse. Par to nu gribbu runnabt, ka ar wissu daschdaschadu kristigu draudschu missijones darbu Indija isdohdahs. Ko teikschu, to Paistoles mahzitaja Hansen missijones lappinäs esmu atraddis. Paistoles draudse un Hansen mahzitais Mahjas weesa lassitajeem warrbuht wehl buhs labba peemina. Jo Mahjas weesi weenreis bij lassams "par to ugguni, kas Paistoles draudse degg." Prohti tas ugguns bij missijones ugguns.

Ka missijones darbs Indija neteek wis par welti strahdahs, to pee 5 leetahm warram redseht.

1) Kristiga draudse Indija no paganeem augsta gohdä teek turreta. Pagani flattahs us kristiteem itt ka us tahdeem laudim, kas to kristigu tizzibu nekahdu laizigu labbumu deht peenehmuschi, bet sirds pahleezinaschanas un pestischanas fabroschanas deht. Winni arri atsibst un neleedsahs, ka kristiti eefsch sawas dsihwochanas warren dauds skaidrali, ne ka winni, tee pagani. — Un Indijas kristiti scho

tahdu gohtu arri pelna. Jo winni neween dsen-nahs pehz ftaidras d'sihweschanas, bet arri pehz ween-teefigas mihlestibas. Echo mihlestibu arri pee ta warr pasiht, ka Indijas kristigas draudses, lai gan jauninas un tuftschas, tomehr zaur naudas same-schanu slipri peepalihds, ka wiffas draudses waijadsibas teek apgahdatas. Tadeht drohschi warram zerreht, ka Indijas kristiga draudse ar laiku us sa-wahm paschahm kahjahn warrehs stahweht un ka ar laiku nekahda waijadiba wairs nebuhs no Ei-ropas turp naudu aistelleht, lai missijone nesakriht.

2) Taggad Indija jau papilnam rohdahs mah-zitaju, kas irr d'simti Indeeschi, pawissam kohpa 200 tahdu wihru. Tad nu jazerre, ka ar laiku missijonareem no Eiropas turp wairs nebuhs ja-eet. Patte Indija ar laiku isdohs to waijadigu mahzitaju ftailli. Bet mehs sinnams scho laiku wehl nepeedsihwoism.

3) Ewangelijuma fluddinachana pee Indijas tau-tahm jau dauds ko isdarrijuse. Wissa tauta to juht un manna, ka Kristus frusts tai fluddinahs tizzis un wehl teek. Baur to jaunu kristigu draudschu eestahdischanas fataisitas, lai gan wehl nau is-darritas. Tauta taisahs, gattawojahs us to, Kristus ewangelijumu peenemt. Nu jau 30 gaddi, kamehr wissa Indija ewangelijuma fluddinachanai atwehrta no waldischanas. Missijonari wissur to d'sihwo Deewu fluddinajuschi, basnizas, uppu mallas, pa eelahm un us tautas frehtkeem, fur tuhstioschi satell barreem ka straume. Missijonari Deewa wahrda graudinus pa wissahm Indijas semmehm, pussehm, mallahm, pilsfehtahm un zeemeem iskaisijuschi. Wat winni par welti publejusches? Teescham ne. Mass pulzinsch gan ween lizzis kristitees, bet leeli barri irr ussflubbinati, irr dohngi palikuschi un taisahs pee ewangelijuma peenemchanas. — Ka elki duhmi un neeki ween effoh, to gandrihs wissa Indijas tauta juht. Pagan manna, ka elku kalposchanu ne us kahdu wihsi wairs newarr aistahweht. Lauschu fir-dis ta pahrleezinachana arween aug leelaka, Kristus draudsei, elkus fadausidamai, irr pilna tainiba. — Schis anglis un mehrkis, ko missijone panahkuse, irr gauschi leels un wehrā nemimams un well wai-rak, ne ka tas anglis, ka schur un tur kahds zil-weks lizees kristitees.

4) Bik ewangelijuma fluddinachana pee Indijas paganeem panahkuse, to arri pee ta warr atsfahrist, ko nu teifschu. Agrat' Indeeschu meitu-behrnus gandrihs nemas nemahziya. Seeweschi usauga Indija ka sohki meschā, bes gorrigas kohpschanas, bes kahdas mahzibas. Missijonari papilnam sfoklu zeh-luschi. Arri tahdu sfoklu, fur meitu-behrni teek mahziti. Tas Indeescheem eesahkumā bij gauschi reebigs. Winni to gandrihs par grehlu turreja. Bet taggad jau winni paschi ar preeku sawus meitu-behrnus missijonareem ustizz pee sfokloschanas.

5) Ohpaschi pee jaunaleem taudihm ewangelijuma

fluddinachana lehrusees. Tahdu jaunekku ftailliis wattojahs deenu no deenas, kas ftaidri parahda un apreezina, ka winni elkeem wairs netizzoht un tohs par nekeem turroht. Tahdu wihsé winni tai-tahs pee ewangelijuma peenemchanas. Tanni weeniga Kalkutta s pilsfehtā 20,000 jaunekki elka-deewu kalposchanai atfazzijuschi. Weens flavens Indijas professoris jeb augsts sfoklas-kungs, falka tā: „Indijas elka-deewu kalposchana gult pee nah-wes. Ka tai japasuhd un ja-isnihfst, no ta stipri esmu pahrleezinahs.“

Tad leela Indija wiss us to taisahs un gat-tawojahs, ka wissa aplam leela Indijas tauta ewangelijumam peemetisees un ka ne til ween kahdi retti pulzinsf sawus zeffus lohjihs d'sihwa Deewa preef-schā, bet wissa tauta.

Un kurrum par to tas gohds buhs jadohd, kad schis spihdohts mehrkis buhs panahkts? Sinnams Deewa schehlaftbai un tomehr arri missijones dar-ham, us ko Deewo Deewa behrnus ussflubbinajis. Arri tewim, lassitais mihtais, kas tu missijonei luhschanas un dahwanas effi uppurejis — arri tewim daska pee scha schehlastibas gohda, pee schabs Deewa-walstibas leelischanas, kas tomehr ka Pahwila leelischana irr bes leelischanas.

Tadeht, mihti tizzibas heedri, mahzitaji un draudses lohjekki, awischu ralsttaji un awischu lassitaji, wihreeschi un seeweefchi, Latweeschi, Wahzeeschi un Iggauki, — lai mehs strahdajam bes peekuschanas ar missijones darbu un lai mehs meeru nemettam, pirms tas mehrkis buhs panahkts, prohti pirms wissa Indija lihds ar mums Deewa jehram to gohdu dohd!

Ihsa pamahzifchana, ka aitas jakohpi un ja-andsina.

(No lohpu-daltera B. A. Rosenberg.)

(Skatt. Nr. 18. Beigums.)

Par aitu apeeschano hōs un d'semdeeschānu.

Kad aita irr apgahjusees, tad ta 20 jeb 21 ned-delas irr gruhsneja. Jagahda, ka aitu-mahtes see-mas eesahkumā woi beigumā atnessahs, bet ne paschā leela aufstumā. Tapehz irr aplaischamas Mai woi Juni, jeb September wot Oktober mehnest. Jo labbaks buks teek nemts (tas irr, jo smalkaka willa wianam irr) jo aitu willa smalkaka paleek. Tahdas ween pee bullu ohtru reis japeelaisch, kas wehl 8 deenas pehz pirmahs apeeschahanahs gribb apeetamas. — Grahmatā ja-eraksta, kahda deenā katra aita apgahjusees. Wissu stipraku bulli nebuhs pee watrak aitahm laist klah, ka ween pee tschetrahm par deenu. — Ja tikkai warr, newaijaga to ar aitu kohpa laist, kamehr abbi 2 gaddus wezzi palikkuschi. Kad aita jaw 6 lihds 7 gaddus wezzi, tad ta no pulka isschirrama, jo pehz tam ta wairs dauds negeld.

Stipram, labbi turretam bussam, kad wianu ar

aitahm us gannibahm laisch apeetees, warr 30 lihds 50 aitu-mahthes pa apeeschanahs-laiku peedallihit. Kad winnu tab ween pee aitas laisch, kad waijaga, warr tam 60 lihds 75 aitu-mahthes doht. Braulums pee aitahm 24 lihds 36 stundas pastahw, un kad par to laiku ta apeetees nedabbu, tad winsch atkal pehz 2 jeb 3 neddekahm rahnahs.

Busti apeeschanahs-laika stipri jabarro; rihtos preefsch apeeschanahs ar mehrzeteem firneem un pehz ar ausahm. Tapat arri jagahda, ka aitu-mahthes ap to laiku buhtu labbi apkohptas, jo sliktas un wahjas ne-apeetahs.

Kad aitu-mahthes jaw drihs atnessisees, tad tahs irr gauschi wahrigas un ar apdohmu ja-apkohpj.

Par to jagahda, ka mahthes tuhdat pehz vsemeschanas lawu jehrinu labbi nolaisa. Kas pirmu reiss atness, ta to gan labprah nedarra, tad warr jehrinu ar filtu uhdeni, kurrâ drusku fahls isfauhefts, apsprizzeht.

Wissahm aitu-mahtehm, kas pirmu reiss atnessahs, willa pee tesmena lehni ja-ispluhz, ka jehrinai labbak warr sihst un willu ne-eesihsch. Kad jehri jaw leelaki palikkusch, tad tee daudreib no mahthes gurneem willu noehd. Tahdi tuhdat janoschkar, un tik ilgi ween pee mahthes jalaisch, kamehr fihsch. Ja jehrs pats nesihsch, tad puppi jalek wina mutte un peens jaisspeesch.

Jehrinch 2 neddelas pee mahthes ja-atschahj, ka warr sihst zil gribb. — Kad daschlahrt mahte irr nefpehziga, tad jehrinch, fihdischanas pehz, zittai aitai jadohd. Aitu-mahthes ar jehrineem ja-atschkar no tahn, kuras wehl naw atnessufchahs.

Kad jehrinai jaw 3 neddelas wezzi, tad pa drusku labba smalla seena teem warr doht, un kad atkal lahydu laiku pa-auguschi, tad tohs ar ausahm warr barroht. Pezh 2 neddelahm if deenas us 2 jeb 3 stundahm no mahtehm ja-atschkar un jabarro. Jo winni peeaug, jo ilgak ja-atschkar, ta ka atkal par lahydu laiku, nakti ween pee tahn paleek un deenâ 2 reises ween masu brihdi fihsch, kad mahthes irr barrotas. Kad arri pehz nakti laika janoschkar, ta ka jehri 14 jeb 16 neddelas wezzi, pawissam no mahtehm teek atschkarli. Barribas winneem pilnigas waijaga pa wissu to laiku kamehr atschkar. Virmaja mehnesi pehz atschkarshanas warr jehram $\frac{1}{2}$ mahrzinu seena par deenu un nakti, un drusku ausas doht, un tad pawissam lihds tresham jeb zettotam mehnesham lihds 1 mahrz. seena un drusku ausas.

Bustus warr ruhniht, kad 6 neddelas jaw wezzi. — Kad jehri pawissam atschkarli, tad tee gannos naw jadsenn, kamehr sahle labbi fa-auguse; jo no jaunas sahles winni pluhti.¹⁾ Jehriaun gannishchanai wissu-wairak heesa smalla sahle un wezs balts ah-

bolinsch derr, turumâ pee luhts. Kreis preefsch isdihschanas luhts ar fausu barribu jabarro.

Gannishchanas eesahkumâ jehrinai no aufstuma un leetus stipri jasarga; tapehz gannos newajaga dsicht, ka ween, kad laiks jauls un filts. Ja seemâ ittin jauls laiks, tad warr jehrinus drusku no luhts islaist, lai isdanzojahs. Ja tahds nesphezigs buhtu no kura jazerre, ka tas labbi neisaugs, tad tahds janoflakte.

Aitas drihs flimmas paleek, tad tahs aufsta un flapjâ laika masga.

No h s e.

"Rohsicht, rohsicht fmaidijs,
Rohschi seedi dahrfinâ,
Tu mums firdis preezini,
Kad tu usflatt mihligi!" —

Patthkama un jauka leeta ta nudeen buhtu, ka ar laiku pee satrahm semneelu mahjahm, neween brangu abbotu-, bishu- un fakau-dahrstu redsetu, bet arri masu dahrfinu preefsch durvihm ar jaukahm jo jaukahm pulkehm preefsch usskattifchanas. — Bil tas azzihm patihkams, kad reds tahdu fmuuklu pulku-dahrfinu pee mahjahm; jo kas pee mahjahm ohrigu jaukumu cohps, kas cohps arri eelschligu mahju jaukumu — prohti: "saldu meeru" un "dwehseles jaukumu," to svehtu Deewa wahrdi.

— Starp daschahm pulkehm leels dahrds atrohn daschadas tahs pulkes, jaukas un wehl jo jaukatas; bet wissu pulku lehnineene buhs tak gan ta wisseem pasihstama un patihkama "rohse," kas neween jaukumu azzihm, bet arri saldu fmarschu deggunam dohd. Ir lappas, kad tahs nopluz, derr leeta; jo no tahn taisa dahrgu fmarschigu elji, ko par "rohschu elji" nosauz, un ko augstas gaspaschas par dahrgu naudu pehrl. Ta labbala rohschu elje nahk no Kaschmires. Taggad tur dauds pabrikli effoht. No 4,366 mahrzinahm rohschu lappahm warroht tilkai 8 unzes rohschu eljes dabbuht. Tadehk tas leels eljes dahrgums! Ir zittas leetas no rohsehn wehl taisa. — Rohschi fehw' semme naw wiss nebuht muhsu semme nedis Wahzsemme, bet ta filta, jauka Italijas semme, kur zitrohni, rosihnes un zitti saldumi aug. — Jaw wezzee Neemeri rohses zeenija un deva tahn to "klussu-zeeschanas un ustizzibas" apfihmeschanas wahrdi ta, ka Rohmas pahwests, lattohu svehtais tehns, us wisseem grehli fuhdeschanas frehsleem basniza rohses likka nobildeht, kas loi nosihme, "sub rosa" — tas irr muhsu walloda "pokauschana" — "ustizziba." — Itt to pirmo rohs i no Italijas tanni 1322trâ gaddâ — tas nu buhtu preefsch 545 gaddeem — us Galanti atwedda un no turrenes pehz us muhsu semmi. — Rohses irr daschadas pehrwe un daschadâ tirkü. Bittas cohki dahrgas. — Wahzeescheem rohse nosihme "mihlestib." Valta rohse nosihme "newainigu mihlestib." —

¹⁾ Aitas pluhtishchanu jaw ware par flimminu rehlinahj.

Dseesmineeki rohst apdseed mihestibā là sawu felteni saldi un jaunellis „lihgawinai sawai“ rohst pa-neegdams zittu jaw negribb teikt, ka til to: „Tu tilpat jaula là schi pulle un — tu tapat mannim miyka là schi rohse, bet — tu tapat lahdū reis no-seedest, là schi jaula pulle; tadeht — paleez allaschin jaulā tilkumā, taws firschu jaulums ir wez-zumā lohschi seed. —

Tu arr rohsei lihdiga
Effi daika meitina! —
Ihfas rohschu deeninas
Ihfas iwas jaunibas! —!

E. F. S.

Lapfas gudriba.

Jau weenreis schinnis lappinās par lapsas gu-drību tilku stahstijis. Nu wehl ohtru lapsas tilki gribbu peeminneht.

Weenam no manneem draugeem bija lapsa, lo pee lehdes turreja. Lai gan lapsa bij jaunina, kad to lehra un lai gan jau gandrihs 2 gaddus pee lehdes gulleja, tad tomehr wehl deesgan bija nilna. Lapsa jau daschu labbu duhjau, las lapsas mahjinai tu-wojahs, bija lehrusti un saphlehfusi. Tomehr man-nam draugam pee lapsas bija leels preeks un winsch no tahs newihshoja schirktees. Scho lapsu labprahf mehdsu nerroht, gahrdu kummoju tahlā wihsē tai preekschā zeldams, là tam gohruumam gan warreja tuwotees, bet tomehr ne us lahdū wihsē newarreja panahlt. Lapsa nabbadite leelifti publejahs, bet prasdama la wissas puhles tihri welti effoh, beidsoht metta meeru un atkal eelihda sawā allā. Pehz lahdū neddelu lapsu erastā wihsē atkal nerroju. Lapsa lsnahza is mahjinās un to gallas gabbalu tihkoja dab-buht. Kad tai ne-isde wahs, tadeht là ar lehdes garrumu nepeetikka, tad lapsa aplahrt gressdamahs lehdes garrumam sawu paschu garrumu peelilla klah un ar yakkalkahjam to gallas gabbalu sakehra.

Weens kurwis!

Kad Wahzu wallodā falka: „winsch irr kurwi dabbujis,“ (er hat einen Korb bekommen) tad irr saprohtams, là weena zilvela prezzechanas-nodohmas pehz mihtas feewinas, eelsch lurrum daschs daudsreis là eelsch jaulas mihligas pawaffaras saules juhtahs, jau là no ruddens wehja bohjatas, — un daschs tak us ta rehlinu, las jau to gruktumu us sawu pufi fajuh, wehl yafmeijahs. Ne weens zilwels newarr bes kurwischä istilt. — Weens kurwihts irr gan latra masā fainmeezibā atrohnams, un daudsreis noteel tak, ka aubes un zeppures bes kurwja nehfatas, no wehtras, miglas, leetus famai-tatas tohp. Lai dahrgā azzumirkli, kad zilwels scho pafauli redseht sahl, irr kurwihts, las arr' tuwojahs, to miyka sawā klehpī usnemm; zilwels oug un dsibwo, weens kurwihts gaida to, pehz aplampi un us duffu pawadda.

Simeon O.

Sorunno starp puisi un meitu.

Meita: Kur tu bahlin maldjees,
Kur tu effi mahzjees
Wahrdinus til lehni tauftiht
Un ar „meh-eh“ lohpā traustiht?
Woi tu effi blehdjees,
Simteem melkeem taisnojees,
Ka tew wahrdi nenahl preekschā,
Là là pateesiqi eekschā? —
Puifis: Meh-eh — es no blehdnahm tihrs,
Efmu tizgis gudris wihs,
Jo las „meh-eh“ runnā maifa,
Allasch gudru runnu taisfa.
Meita: Nu tad gudrais, ej ar Deepu,
Melle few „eb-meh-eh“ feewu!
Puifis: Mahsin, tu warr' wehletees,
Kabds lai efmu es pateef:
Woi tu manni gribbi mudru,
Woi ar „meh-eh“ ihsten gudru?
Meita: Kad tu mahki mahschotees —
Tuhlin no man atkahpees! —

K.

Lahitajeem par sunu.

Lahitaji muhsu 18tā Nr. buhs weetinas usgahjuschi, fur daschi wahrdi pawiffam nepareisti un neristigi sazziti. Luhdsu to neneit par launu; jo tas zaun to notizzis, la pagahjuschi neddelā man peepeschti uskritta leela wahjiba, là ka newarreju sawu darbu aplohyp, neds arri sawam miyklam palihgam to ihstu zellu eerahdiht.

Redaktehrs A. Leitan.

Grahmatu sunas.

Pee Mahjas weesa drilletaja E. Blates patlabban pa-lissa gattawas un winna grahmatu-bohdē pee schahlu-wahr-teem dabbujamas grahmatai ar schahdeem wirfalesteem:

Maria ieb Noa, Amakosu wirsneeka meita.
Stahfts no Afrikas. No Babzu wallodas pahrtulkohts no A. Mikkelsohn. — Malfa 10 kap. f.

Florinda un Amina. Jaula pafazzina, las jau-neem laudihm derr par mahzibu. Latweeschu wallodā pahrtulkohts A. Schärberg. Malfa 5 kap. f.

Skohlas maipe ieb ohtra dalla Schaga lassifchanas grahmatai, lo ar draugi paishdsibu skohlniekeem apgahdajis Ludwig Heerwagen, Gau-jenes draudses mahzitajs. — Malfa 50 kap. f.

Undeles-sunas.

Rihgā, 4tā Mai, 2inu tigrus bij tahs, ka par tahm da-schadahn trohna sortechni mafaja 68 libi 70 rub., un par braska linneem 35 libi 50 rub. par birlawni. Par sehjamahm linnu-feklla hm 9 rub. libi 9 rub. 25 kap. par muzzu.

Sihla andele. Puhrs kweeschni mafaja 4 rub. 60 kap., puhrs rubsu 2 rub. 60 kap., puhrs meeschni 2 rub. 40 kap., fehlas meeschni 2 rub. 60 kap., puhrs ausu 1 rub. 75 kap. Puhrs kweeschni miltu 4 rub. 55 kap. puhrs rubsu miltu 2 rub. 45 libi 55 kap., puhrs meeschni yutaimu 3 rub. 40 kap., sunu 3 rub. 25 kap. **Sahis** par muzzu: farlana 6 rub. 50 kap., balta smalla 10 rub. — **Silkes** lasdu muzzā 14½ rub., egli muzzā 14 rub.

Raudas tigrus. Baltsi banka billetes 77 rub., Wids. usfaltamas kihlu-grahmatas 98 rub., neussallamas 86½ rub., Kurjemmes usfallamas kihlu-grahmatas 97½ rub., 5 prozentu usdewu billetes no 1mas leeneschanas 111 rub., no ohtras leeneschanas 105 rub. un Rihgas-Dinaburgas dselu-zetta alkijas 110 rub.

Libi 5ta Mai pee Rihgas atnahlufchi 214 kuggi un aigahjuschi 22 kuggi.

Atbildedams redaktehrs A. Leitan.

No jensures aiwehlehts.

Rihgā, 5. Mai. 1867.

